

huur, pacht of ander gebruiksrecht en dat de verkoper garandeert dat het verkochte geheel vrij van pacht en/of andere aanspraken tot gebruik wordt overgedragen. De pachtverhouding bestond immers nog niet op het tijdstip van de overdracht. De vordering van E tot vernietiging van de overeenkomst in verband met misbruik van omstandigheden bij haar totstandkoming wordt niet toegewezen. Onder meer acht het Hof het niet ontoelaatbaar dat P er wellicht bij E op heeft aangedrongen de percelen te kopen. Ook als ervan zou worden uitgegaan dat P zich op bepaalde punten wellicht wat terughoudender had moeten opstellen, kan uit de door E ten aanzien van P gemaakte verwijten niet worden geconcludeerd dat P misbruik heeft gemaakt van de omstandigheden bij het totstandkomen van de pachtovereenkomst. Het Hof bekrachtigt het door de Pachtkamer van het Kantongerecht gewezen vonnis.

Commentaar

Ten gevolge van de schriftelijke vastlegging is sprake van een reguliere pachtovereenkomst. De wettelijke duur van zes jaar met recht op duurverlenging, pacht-prijsbeheersing, voorkeursrecht tot koop en andere wettelijke rechten van de pachter zijn derhalve van toepassing. Tijdens het passeren van de transportakte is volgens de notaris de verpachting 'kort besproken', terwijl bij hem 'de indruk is gewekt' dat E daarvan op de hoogte was. Niet blijkt dat de inhoudelijke aspecten van de pacht aan de orde zijn gekomen, met name niet dat een bewuste keuze van de pachtvorm

is gemaakt. Naast de reguliere pacht had men bijvoorbeeld kunnen opteren voor de bijzondere kortdurende pacht (artikel 70 f lid 5) met een maximum looptijd van twaalf jaar, aan welke vorm onder meer geen duurverlenging, prijsbeheersing en voorkeursrecht zijn verbonden. Deze pachtvorm was wellicht meer passend geweest gezien de plannen van E voor natuurontwikkeling met betrekking tot de onderhavige percelen en andere nabij gelegen gronden die reeds zijn eigendom waren. Met betrekking tot de in de transportakte opgenomen bepalingen ten aanzien van de aanvaarding en de garantie van de verkoper dienaangaande kan men zich afvragen of op deze wijze de partijbedoelingen voldoende duidelijk en volledig zijn weergegeven. In ieder geval toont de besproken procedure aan dat een goede notariële voorlichting en advisering op het gebied van pacht op zijn plaats is, zie ook JBN 1996 nr 5.

Ontwikkelingen in de pachtwetgeving

De Commissie Pachtbeleid heeft in haar rapport 'Ruimte voor pacht' van januari 2000 vergaande voorstellen gedaan tot modernisering en liberalisering van de pachtwetgeving. Zodra het kabinetsstandpunt met betrekking tot het rapport bekend is zal aan een en ander in dit tijdschrift aandacht worden besteed. Overigens blijkt uit dit rapport dat thans bijna 25% van het pachtareaal wordt beheerst door de grijze pacht, terwijl de bijzondere kortdurende pacht inmiddels meer dan 20% van het pachtareaal beslaat.

Hof Arnhem (Pachtkamer) 4 mei 1999, nr 98/673 P

B.F. Preller

⁸⁰ Omzetting kapitaal in euro

De 15%-Afwijking en wijziging van het nominale bedrag van aandelen.

1. Inleiding

In het juli/augustusnummer van dit tijdschrift heb ik de per 1 september 2000 in werking getreden regeling in boek 2 BW beschreven, inhoudende de gefaciliteerde wijziging van de statuten van NV's en BV's tot omzetting van het maatschappelijk en geplaatst kapitaal van gulden in euro.

Indien aan de eisen van artikel 2:67a/178a BW wordt voldaan, gelden voor de omzetting van het nominale bedrag van de aandelen van gulden in euro en de daarvoor vereiste statutenwijziging de volgende faciliteiten.

- Een verklaring van geen bezwaar behoeft niet te worden aangevraagd, artikel 2:125/235, lid 4 BW.
- Het besluit van de AvA kan worden genomen bij volstreekte meerderheid van stemmen, ongeacht hetgeen in de statuten is bepaald omtrent statutenwijziging. Dit geldt alleen indien men besluit tot verhoging van het bedrag van de aandelen. Het besluit van de AvA tot vermindering van het bedrag van de aandelen moet worden genomen met een meerderheid van ten minste tweederde van de uitgebrachte stemmen indien minder dan de helft van het geplaatst kapitaal

is vertegenwoordigd. Zijn er verschillende soorten van aandelen dan is naast het besluit tot verhoging of verlaging een voorafgaand of gelijktijdig goedkeurend besluit nodig van elke groep van houders van aandelen waaraan de omzetting afbreuk doet, artikel 2:121a/231a BW.

- Bij kapitaalvermindering hoeft niet de kapitaalverminderingprocedure als bedoeld in artikel 2:99/208 BW te worden gevolgd, artikel 2:67a/178a lid 3 laatste zin BW.

- Bij kapitaalverhoging geldt vrijstelling voor de kapitaalsbelasting.

2. 15%-Afwijking

De omrekening geschiedt aldus dat allereerst het nominale bedrag van de aandelen wordt omgerekend in euro. Bijvoorbeeld 40 aandelen elk nominaal groot *f* 1.000 worden 40 aandelen elk nominaal groot € 473,78. Met de 15%-afwijking in de tweede zin van artikel 2:67a/178a BW wordt door de wetgever mogelijk gemaakt om het aldus berekende nominale bedrag van de aandelen in euro naar boven of naar beneden af te ronden, welke afronding niet hoger of lager mag bedragen dan 15% van het oorspronkelijke bedrag in gulden. In het gegeven voorbeeld mag de afronding van het bedrag in euro niet meer bedragen dan *f* 150 (= € 68,07). Dit betekent dat het bedrag per aandeel in euro niet hoger mag zijn dan € 541,85 (473,78 + 68,07) of niet lager mag zijn dan € 405,71 (473,78 - 68,07) (moet zijn € 450 in verband met het minimum geplaatst kapitaal van € 18.000). Ik kan mij zo voorstellen dat de vennootschap in het onderhavige geval zal kiezen voor een verhoging van het nominale bedrag van de aandelen naar € 500, waardoor het geplaatst kapitaal zal bedragen 40 x € 500 = € 20.000. Dit geldt als een kapitaalverhoging van € 1.848,79 ten opzichte van het naar euro omgerekende geplaatst kapitaal (*f* 40.000 = € 18.151,21).

Hoewel dit niet duidelijk in de tekst van de wet staat, leid ik uit de Memorie van Toelichting af dat dit verschil (€ 1.848,79) kan worden voldaan door bijstorting door de (individuele) aandeelhouder(s). Is dit niet mogelijk of niet praktisch, bijvoorbeeld wanneer aandelen aan toonder zijn uitgegeven, dan moet het verschil ten laste worden gebracht van de uitkeerbare reserves of reserves als bedoeld in artikel 2:389 of 2:390 BW. Voor zover deze reserves niet toereikend zijn, moet de vennootschap een negatieve bijschrijvingsreserve (euro-reserve) aanhouden. Totdat deze euro-reserve is bijgestort uit ingehouden winst of te vormen reserves mogen aan aandeelhouders geen winstuitkeringen (dividend) krachtens artikel 2:105/216 BW aan de betreffende aandeelhouders geschieden.

3. Omzetting in euro en wijziging van het aantal aandelen

Stel nu voor dat in het hiervoor geschetste voorbeeld de vennootschap het nominale bedrag van de aandelen wil wijzigen in € 1. Dit heet splitsing van aandelen en heeft tot gevolg dat het aantal aandelen wordt gewijzigd. Van samenvoeging van aandelen is sprake wanneer bijvoorbeeld 10 aandelen met een nominale waarde van *f* 100 worden samengevoegd tot 1 aandeel van *f* 1.000.

Omdat het in de praktijk om allerlei redenen (denk aan grotere verhandelbaarheid van toonderaandelen, stock option plans, terugbetaling op aandelen na 3 jaar na geruisloze inbreng) veelal zal gaan om een verlaging van het nominale bedrag van de aandelen, zal hiervan worden uitgegaan in het hierna volgende voorbeeld.

Indien bij verlaging van het nominale bedrag het geplaatst kapitaal niet verandert, ben ik met Dortmund (Ondernemingsrecht 1999, blz. 345 en 347) en Zaman (Nieuwe bepalingen omtrent uitgifte en levering van aandelen op naam, Preadvies van de Vereniging Handelsrecht 1994, blz. 28) van mening dat hierbij geen sprake is van uitgifte van aandelen zoals Van den Ingh meent (Ondernemingsrecht 1999, blz. 260 e.v.) en dat hiervoor kan worden volstaan met een statutenwijziging.

Om te bereiken dat in het hiervoor in paragraaf 2 geschetste geval aandelen van € 1 ontstaan, moeten de 40 aandelen van € 500 worden gesplitst in 20.000 aandelen van € 1. Dit kan worden bereikt zonder besluit tot uitgifte.

In de eerste plaats heeft de verhoging van het geplaatst kapitaal van *f* 40.000 naar € 20.000 (= *f* 44.074,20) plaatsgevonden volgens de regels van artikel 2:67a/178a lid 1 BW waarbij volgens de Memorie van Toelichting de gewone regels voor kapitaalverhoging (lees: onder andere besluit tot uitgifte) niet gelden.

In de tweede plaats is, zoals hiervoor in deze paragraaf geschreven, voor de splitsing van aandelen van € 500 naar € 1 ook geen besluit tot uitgifte vereist, omdat het door de wet gefaciliteerde door omzetting ontstane geplaatst kapitaal in euro niet wordt gewijzigd. Hoewel in dit voorbeeld naar mijn mening in strikte zin niet in afwijking van artikel 2:67a/178a BW het bedrag van de aandelen wordt gewijzigd (immers, de 40 aandelen van elk *f* 1.000 worden in overeenstemming met artikel 2:67a/178a BW omgezet in 40 aandelen van elk € 500, welke vervolgens buiten artikel 2:67a/178a BW om worden gesplitst in 20.000 aandelen van elk € 1), lijkt het mij in overeenstemming met de strekking van de wet, omdat in casu sprake

is van de door de wetgever bedoelde herstructurering van het kapitaal, dat hiervoor toch het vereiste van artikel 2:67b/178b BW geldt, namelijk dat deze wijziging de goedkeuring behoeft van elke groep van aandeelhouders aan wier rechten de wijziging afbreuk doet. Hiervan zal met name sprake zijn in geval van samenvoeging van aandelen.

4. Tenslotte

Van belang is om de omzetting van de aandelen in euro en de splitsing van de aandelen, zowel wanneer

het gaat om kapitaalverhoging als kapitaalvermindering (zie over de samenloop van kapitaalvermindering en omzetting in euro, Meijers en Schoonbrood in V&O, september 2000, blz. 139-146) in het slot van de akte van statutenwijziging te constateren, zodat het ontstaan van de nieuwe aandelen herleidbaar is. Dit laatste is van belang om bij levering van nieuwe aandelen hun titel van verkrijging (welke een afgeleide is van de oude aandelen) te kunnen traceren.
Stb. 2000, 267

W. Bosse

⁸¹ Wetsvoorstel mestafzetcontracten

Op 5 september 2000 is het voorstel tot wijziging van de Meststoffenwet bij de Tweede Kamer ingediend, onder meer inhoudende dat vanaf 1 januari 2002 veehouders contracten moeten afsluiten voor de afzet van hun overtollige mest, zodat de Nitraatrichtlijn van 1991 van de Raad van de Europese Gemeenschappen kan worden gerealiseerd (zie ook JBN 2000 nrs 23 en 60). De bestaande mestproductierechten en varkensrechten alsook de nog in te voeren pluimveerechten vanaf het jaar 2005 komen te vervallen.

Inleiding

Twee belangrijke redenen zijn voor de regering de directe aanleiding om het tot nu toe gevoerde mestbeleid aan te scherpen: de gerechtelijke procedures rondom de Wet herstructurering varkenshouderij en de ingebrekestelling van Nederland door de Commissie van de Europese gemeenschappen wegens het onvoldoende uitvoeren van de Nitraatrichtlijn.

Deze Nitraatrichtlijn verplicht de lidstaten er toe de nitraatverontreiniging van grond- en oppervlaktewater uit agrarische bronnen terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau en verdere nitraatverontreiniging te voorkomen. Nederland is reeds door de Commissie in gebreke gesteld wegens het niet voldoen aan de gestelde eisen van de Nitraatrichtlijn. Het onderhavige wetsvoorstel bevat maatregelen die ervoor zorgen dat alsnog wordt voldaan aan de Nitraatrichtlijn. Maatregelen die tevens noodzakelijk zijn voor de bescherming van onze biotoop, specialiter de bodem en het grond- en oppervlaktewater. De Raad van State heeft overigens kritische noten geplaatst bij het wetsvoorstel en constateert dat Nederland het risico loopt dat ook met het scenario van mestafzetcontracten Nederland niet (tijdig) voldoet aan de eisen van de Nitraatrichtlijn.

Wetsvoorstel

Het onderhavige wetsvoorstel houdt onder meer de navolgende wijzigingen van de Meststoffenwet in.

- Een aanscherping van de fosfaat- en stikstofverliesnormen van het bestaande stelsel van regulerende mineralenheffingen;
- De invoering van een stelsel van mestafzetcontracten;
- Het vervallen van de mestproductierechten, varkensrechten en pluimveerechten per 1 januari 2005. De invoering van de voorgestelde wetswijzigingen is voorzien per 1 januari 2002.

Ad a. Aanscherping van de fosfaat- en stikstofverliesnormen

In het wetsvoorstel worden voor de mestproductie per diersoort vaste (forfaitaire) normen gehanteerd, gebaseerd op de gemiddelde productie per dier. De feitelijke aanwending van mineralen op het veebedrijf wordt thans gereguleerd door het zogenaamde Minasselsel. De normen die in het kader van dat systeem gelden worden vanaf 1 januari 2002 aangescherpt.